Tillväxt- och regionplaneförvaltningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2021-02-04

TRN 2020–0254

Handläggare:
Cecilia Lindahl

Tillväxt- och
regionplanenämnden

Skrivelse från Lina El Yafi (V) angående för- och nackdelar med etablering av huvudkontor

Ärendebeskrivning

Lina El Yafi (V) har den 23 november 2020 lämnat en skrivelse till tillväxt- och regionplanenämnden angående för- och nackdelar med etablering av huvudkontor. Tillväxt- och regionplaneförvaltningen har fått i uppdrag att svara på skrivelsen.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteutlåtande
Skrivelse från Lina El Yafi (V) om för- och nackdelar med etablering av huvudkontor, 2020-11-23.

Förslag till beslut

Tillväxt- och regionplanenämnden föreslås besluta följande:

Skrivelse av Lina El Yafi (V) om för- och nackdelar med etablering av huvudkontor, TRN 2020–0254, anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i tillväxt- och regionplaneförvaltningens tjänsteutlåtande.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning

Företag, inklusive huvudkontor, betalar statlig bolagsskatt och arbetsgivaravgifter som tillfaller staten, men bidrar till regionen på många andra sätt genom att skapa arbetstillfällen, attrahera investeringar, innovationer, talanger och andra företag. Detta genererar skatteintäkter, vilket gör regionen mer resilient, robust och socialt hållbar.

Bakgrund

Lina El Yafi önskar få fem frågeställningar besvarade:
1. Hur mycket bidrar huvudkontoren i Stockholm till regionens ekonomi (i kronor)?
2. Hur stora skatteintäkter ger huvudkontoren i Stockholm?
3. Hur många arbetstillfällen ger huvudkontoren i Stockholm?
4. Hur förhåller sig huvudkontorens bidrag till ekonomi/skatteintäkter/arbetstillfällen till de bidrag som kommer från andra delar av ekonomin, exempelvis små- och medelstora företag?
5. Vilka negativa effekter skulle etablering av fler huvudkontor i Stockholm kunna medföra?

Överväganden

Huvudkontor har ingen juridisk definition men ofta avses ett företags centrum med ledning och närmaste stödpersonal. Företag, inklusive huvudkontor, betalar statlig bolagsskatt som tillfaller staten och inte regionerna. Däremot bidrar företag inklusive huvudkontor på många andra sätt till Stockholmsregionens ekonomi.

Lina El Yafis (V) övriga frågor är svåra att besvara i exakta kvantitativa termer, vilket beror på att svaren är komplexa och finns att söka i huvudkontorens positiva effekter på både arbetsmarknad, näringsliv, innovation och investeringar som sammantaget har betydelse för regionens arbetstillfällen och skatteintäkter.

Huvudkontor attraherar exempelvis andra företag att etablera sig i en region genom nya affärsmöjligheter, investeringar, ökad tillgång till talanger och kompetens. Det innebär även nya möjligheter för befintliga företag, och särskilt för små och medelstora företag, vilka ofta är underleverantörer till större företag. Bland annat ger det ofta fler arbetstillfällen inom konsult- och serviceföretag.

Placering av huvudkontor är ett strategiskt ställningstagande för ett företag och en stor och långsiktig investering. Närhet till avancerade företagstjänster, tillgång till spetskompetens och väl fungerande

infrastruktur, bra livsmiljö, trygghet och säkerhet, internationella skolor är viktiga kriterier, liksom närhet till en intressant lokal marknad med både befintliga och potentiella nya kunder och samarbetspartners. Företag väljer ofta att göra efterföljande investeringar nära huvudkontoret, vilket skapar ytterligare sysselsättning i regionen.

Stockholmsregionen är Sveriges tillväxtmotor och en globalt viktig tillväxtregion, som står för ca 25 procent (1 256 miljarder kronor) av Sveriges BNP och varuexport (359 miljarder kronor) och har cirka 25 procent av Sveriges invånare (1 200 000 arbetstillfällen). Hög sysselsättning ger ett stort skatteunderlag och stärker regionens ekonomiska situation. De 153 huvudkontor på minst nordisk nivå och 22 globala huvudkontor som finns i regionen är företagens center för strategiska beslut och utgör ett lokalt och globalt nav för relationer och affärsflöden. Storleken på företag med huvudkontor i Stockholmsregionen skiljer sig åt, finns inom många olika branscher och olika regionala styrkeområden. De flesta huvudkontor i Stockholmsregionen återfinns inom tillverkningsindustrin. Inom tillverkningsindustrin exempelvis skapar varje arbetstillfälle ytterligare 0,65 nya jobb, antingen i regionen eller utanför.

Flera av de farhågor som tas upp i rapporten som Lina El Yafi hänvisar till är inte specifika för huvudkontorsetableringar och arbetas löpande med i det regionala utvecklingsarbetet, tex kompetensförsörjning och bostäder till alla. För att stärka förutsättningarna för t ex en god kompetensförsörjning är det viktigt att arbeta för fler utbildningsplatser, matchning på arbetsmarknaden, livslångt lärande och arbetskraftsinvandring snarare än att undvika etablering av huvudkontor.

Huvudkontor bidrar således på flera sätt till regionens näringsliv och innovationskraft och genererar arbetstillfällen inom olika branscher och kompetensnivåer. Detta är särskilt viktigt för unga och nyanlända, som ofta har det svårast på arbetsmarknaden, då huvudkontoren stärker regionens ekonomiska situation och genom fler arbetstillfällen i olika branscher bidrar till regionens sociala hållbarhet.

Förvaltningens svar baserar sig på följande underlag: Globala Stockholm - En kartläggning av multinationella företag med huvudkontor i Norden och Sverigeregionen (2019:0077), Tillverkningsindustrin i Stockholms län (2019:0077), Nulägesanalys för tillväxt och näringsliv i Stockholms län (kommande) och ”Head Office: London’s rise and future as a corporate centre, Centre for London (maj 2019).

Ekonomiska konsekvenser av beslutet
Beslutet bedöms inte innebära några ekonomiska konsekvenser för Region Stockholm.

Miljökonsekvenser av beslutet
I enlighet med Region Stockholms miljöpolitiska program, Miljöprogram 2017–2021, har hänsyn till miljön beaktats och det bedöms att en särskild miljökonsekvensbedömning i detta ärende inte är relevant.

Hanna Wiik
Förvaltningschef

Cecilia Lindahl
Regionplanerare

SKRIVELSE
2020-11-23

Tillväxt- och regionplanenämnden

För- och nackdelar med etablering av huvudkontor

Såväl den politiska majoriteten i Region Stockholm som förvaltningen och delar av oppositionen framhåller ofta betydelsen av att fler företag förlägger sina huvudkontor till regionen. Antal etablerade huvudkontor i regionen är exempelvis en indikator i majoritetens budget för 2021.

I regionens rapport *Det globala Stockholm – En kartläggning av multinationella företag med huvudkontor i Norden och Stockholmsregionen* står att ”många studier har påtalat att huvudkontor spelar en nyckelroll inom regional ekonomisk utveckling”. Källan till detta påstående är dock endast en studie som i själva verket handlar om varför företag väljer att etablera sitt huvudkontor på en viss plats, inte hur etableringsorten påverkas av detta.

Något som sällan eller aldrig nämns av regionens företrädare är att huvudkontor även kan ha en negativ påverkan på regionerna där de etableras. Forskare vid tankesmedjan Centre for London nämner exempelvis problem som skatteflykt, ökande boendekostnader, ökande ojämlikhet och större svårigheter för lokala företag att konkurrera om personal.[1]

Vi i Vänsterpartiet anser att det är viktigt att ha en nykter och balanserad syn på för- och nackdelar med etablering av huvudkontor. Framförallt bör diskussionen om dessa vara faktabaserad och inte bygga på lösa antaganden.

Därför önskar vi svar på följande frågor:

1. Hur mycket bidrar huvudkontoren i Stockholm till regionens ekonomi (i kronor)?

2. Hur stora skatteintäkter ger huvudkontoren i Stockholm?

3. Hur många arbetstillfällen ger huvudkontoren i Stockholm?

4. Hur förhåller sig huvudkontorens bidrag till ekonomi/skatteintäkter/arbetstillfällen till de bidrag som kommer från andra delar av ekonomin, exempelvis små- och medelstora företag?

[1] https://www.centreforlondon.org/reader/head-office/chapter-2/#the-other-side-of-the-coin

5. Vilka negativa effekter skulle etablering av fler huvudkontor i Stockholm kunna medföra?

Lina El Yafi
Vänsterpartiet